

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Secunda. An Deus sit in spatiis Imaginariis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

spatio reali opponitur, sed nihil magis opponitur spatio reali, quam negatio spatii realis, ergo. Confirmatur: Si Deus per suam omnipotentiam annihilaret caelos superiores usque ad regionem ignis, tunc in locum caelorum annihilatorum succederet spatium imaginarium, nam eodem modo nobis tunc imaginaremur amplissimam quandam extensionem, non secus ac modo; ergo spatium imaginarium nihil est aliud, quam negatio spatii realis.

VIII. **Dices 1.** Haec negatio spatii realis debet esse alicubi, sed omne, quod est alicubi, debet correspondere alicui loco, five positivo, five negativo; ergo etiam illud spatium imaginarium; Et sic in infinitum. Sed R. negando ma. Ratio est, quia quod est ratio alicui essendi in loco, non debet iterum poni per aliud in loco, nam sic Adversarii ipsi fatentur, quod ubi intrinsecum non sit in loco per aliud ubi intrinsecum, sic nec spatium debet esse in spatio per aliquod aliud spatium, quia ipsum est mensura & capacitas, ut sint res aliae in ipso: quare respondeo ad mi. dist. eandem. Omne, quod est, debet correspondere alicui loco, si non sit ratio formalis & ipse locus, concedo minorem, si sit talis ratio formalis, nego mi. Spatium autem est ratio formalis locandi.

IX. **Dices 2.** Omnis negatio potest tolli per positionem formae, cujus est negatio; ergo etiam spatium poterit tolli, sed hoc videtur contra rationem spatii, quod dicitur esse immobile & aeternum, ergo. R. disting. consequens, poterit tolli simpliciter, nego consequentiam, secundum quid, concedo, nec in hoc involvitur aliqua implicancia.

QUAESTIO II.

An Deus sit in Spatiis Imaginariis?

I. **Qui negant** Spatia imaginaria, consequenter loquendo, negant etiam Deum esse in illis, Arriaga excepto, qui, licet illa negasset, & mera entia ficticia docuisset esse, dicit tamen, Deum esse ibi, sed non video, quomodo Deus extitisset ab aeterno in spatio imaginario, cum nec Arriaga tamdiu extiterit, imò multo tempore extiterit, antequam aliquod tale spatium finxerit vel fingere potuerit. In materia ista tenet D. Bonaventura partem negantem; Nichilominus Sancti nostri Magistri contrarium sentiunt, ideoque cum aliis resolvunt.

II. **Dico:** Deum vere esse in spatiis imaginariis. Hanc Recentiores potiori ex parte omnes solemniter propugnant, contra plurimos Scotistas, qui imaginantur hoc esse contra mentem Doctoris subtilis, sed perperam, quia Doctor tantum denegat Deo ante mundi constitutionem praesentiam ad aliquid positivum. Quare

Probatur Conclusio primo: Autoritate S. Augustini Serm. 57. Diversi ubi sic ait: *Quae sunt spatia, quae non habent omnipotentem? quae non tenent immensum?* Et lib. 11. Civit. cap. 5. haec habet. *Ita quaeritur, cur potius tunc, & non ante mundum factus sit, quemadmodum quaeri potest, cur hic potius, ubi est & non alibi? Nam*

si infinita spatia temporum ante mundum cogitant, in quibus eis non videtur Deum ab opere cessare potuisse, similiter ergo cogitent extra mundum infinita spatia locorum, in quibus si quisquam dicat, non potuisse vacare omnipotentem, nonne consequens erit, ut innumerabiles mundos cum Epicuro somnare cogatur. Ex qua auctoritate desumo pro Conclusionem hanc rationem: Deus per aeternitatem suam omne tempus actuale excedit & supergreditur, ergo etiam excedit omnem locum actualem, & consequenter est & fuit, quando non fuit, & ubi non est locus actualis & realis; probatur aut. quia Deus dicitur fuisse per omne tempus imaginarium praecedens in infinitum tempus actuale, non quidem per praesentiam aliquam positivam & realem coexistentiam, quia tunc nullum fuit ens, cui coexisteret, adeoque defectus non ex ipso, sed ex carentia rei existentis; ergo; patet etiam consequentia, quia sicut se habet Deus ad tempus, ita se habet ad locum, utrumque enim respicit per infinitum, hinc per infinitam aeternitatem, illinc per in comprehensibilem immensitatem. Prob. etiam ex Bernardo lib. 5. de Confid. cap. 13. ubi dicit: *Quid igitur est Deus? longitudo inquam quid ipsa? aeternitas. Haec tam longa, ut non habeat terminum, non magis loci, quam temporum.* Sed si Deus non est in spatiis imaginariis, haberet terminum loci, ergo est.

Dices: D. Bernardus totum contrarium docet, nam lib. 5. de Confid. cap. 6. sic discurret: *Quaeris si in ipso omnia, ipse ubi? Nihil minus invenio. Quis capiat locum? Quae ubi non sit? Nec hoc quidem dixerim: Quis sine Deo locum? Incomprehensibilis est Deus: sed non parum apprehendisti, si hoc tibi de eo compertum est, quod nunquam sit, qui non clauditur loco & nunquam non sit, qui non excluditur loco. Suo autem sublimi & incomprehensibili modo, sicut omnia in ipso, sic ipse in omnibus est. Denique, sicut ait Evangelista, in mundo erat. Alias vero ubi erat, antequam mundum fieret, ibi est. Non est, quod quaeras ultra, ubi erat: praeter ipsum nihil erat; ergo in seipso erat. Sed R. Sanctum Bernardum, sicut & omnes alios Sanctos Patres, quando dicunt, quod Deus ante mundi creationem fuerit in seipso, aliud non velle, quam explicare, quod nihil ante ipsum fuerit, nec etiam aliquid necessesse fuerit, ut esset ab aeterno, in quo esset, ut esse posset, cum sufficienter in se esset, absque eo, quod aliquid reale esset, in quo se ipsum constitueret & hoc ideo, quia sic melius ab illis, quibus loquebantur, capiebantur. Simili modo explicandus est D. Augustinus, dum lib. 7. Conf. cap. 1. locum inanem vocat *spatio sum nihil*, id est, nihil positivum, vel quod ibidem deploret errorem praeteritum, in quo fuit, credens Deum in illo loco inani esse quantitativè extensum, ut eum interpretatur Nebridius. Hinc*

Probatur Conclusio secundò Ratione: Deus necessariò est, ubicunque esse potest, sed potest esse in spatiis imaginariis, ergo ibi est: major patet ex immensitate Divina: probatur mi. Deus potest esse ubique, ubi potest esse Angelus vel homo, aut quodcumque aliud corpus, sed corpus quodcumque, sicut etiam Angelus & homo possunt esse in spatiis imaginariis; ergo potest etiam Deus ibi esse, patet major, quia non plus requiritur in Deo, quam

III.

IV.

quàm in Angelo vel aliquo corpore; minor probatur, ex eo, quòd defectò totus mundus sic sit, qui, si non potuisset sic esse, nec creari & produci potuisset, imò nunc & defectò potest Deus in spatiis illis Angelum creare, sicut etiam alium mundum præter istum.

V. **Dices:** Deum posse esse, ubicunque corpus est, dummodò corpus illuc ponatur, non verò si non ponatur eò aliquod corpus. Sed **Contrà:** Ut Corpus aliquod ponatur extra Cælum Empyreum, non requiritur, ut prius ibi existat aliud corpus; ergò nec etiam est necesse, ut prius aliquid ponatur illuc, ut Deus ibi sit, cum minus requirat Deus ad ibi existendum, quàm corpus, quia hoc vult habere carentiam corporis & divisibilitatem spatii, non sic Deus.

VI. **Probatur Conclusio tertio:** Si Deus non esset in spatiis imaginariis, sequeretur, Deum esse mutabilem, sed hoc alienum est à natura Dei, ergò: probatur sequela. Quia si Deus crearet alium mundum ab isto (sicut posset) uno milliari disitum, tunc vel Deus esset ipsi immediatè præsens vel non? si non, sequitur Deum non esse immensum: si verò esset ipsi immediatè præsens, tunc quæro, vel fuit jam antecederentè ibi vel non? si fuit; ergò Deus est in spatiis imaginariis: si verò non fuit, tunc verè mutaretur, quia fieret de non præsentè præsens: ergò.

VII. **Dices:** Deum futurum illi mundo præsentem, non per mutationem sui, sed per mutationem solius novi mundi, quemadmodum assumpsit naturam humanam, non per sui mutationem, sed per mutationem humanitatis. Sed **Contrà,** in productione novi mundi mutatio nequit poni ex parte creaturæ, supponitur enim quòd mundus ille non moveatur loco; ergò Deus in nostro mundo existens & uno milliari ab alio mundo distans, ut fiat illi præsens & vicinus, debet ad ipsum moveri, & si ad ipsum movetur, necesse est, quòd mutetur.

VIII. **Probatur quartò:** Si Deus non posset esse in spatiis imaginariis, sequeretur, quòd nec posset esse præsens vacuo, aut si esset præsens, quòd à semetipso dividi deberet, quòd utrumque falsum est, ergò: probatur sequela quòd ad primam partem, quia vacuum nihil est, nisi aliquod tale spatium & non differt, nisi per respectus & connotata, quòd hoc sit determinatum & non illud, ergò: probatur altera sequela, quia, si inter hos parietes cubiculi hujus annihilaretur totus aër sine fornice & pavimento, ita, quòd soli muri starent, Deus esset parietibus & muris præsens, & non medio; ergò tunc esset à seipso divisus. Sed in **Contrà**

IX. **Arguitur:** Spatium non est quid positivum & reale; ergò Deus nequit in eo existere, probatur consequentia; quia unum in alio existere non tantum dicit absolutam alicujus rei existentiam, sed respicit etiam aliquod aliud, in quo dicitur existere. R. negando consequentiam, probationem ejus distinguo, unum in alio existere non dicit absolutam rei existentiam, si existat in alio, per aliquod positivum superadditum & in aliquo positivo, concedo ant. si non existat in reali positivo, nego aut. Vel di-

stingue aliter; respicit aliquid aliud positivum, nego aut. negativum transeat; & hoc probat adhuc nostrum intentum magis, si enim existere alicubi non dicit nudam rei existentiam, sed etiam respicit aliquid aliud; ergò quando quidem Deus, secundum Scripturam & Patres, existit etiam extra Cælum, non respicit illa existentia solam essentiam Dei, sed etiam aliquod aliud, non aliud, quàm spatium imaginarium, ergò.

Instatur: Si non requireretur aliquod positivum, in quo aliquid dicitur existere, sequeretur, Deum tam benè existere in mensuræ fictionibus, chymeris, rebus objectivis, ac dicitur existere in spatiis imaginariis, sed in mensuræ fictionibus non existit, veluti in loco vel spatio; ergò nec in illis spatiis, & consequenter illa non sufficiunt, sed etiam aliquid positivum requiritur, ergò. Sed R. negando sequela, quia illa nihil reale actuale important, spatium verò importat negationem realem actu existentem extra mundum, eo modo, quo negationes posunt dici existere, atque adeò Deus in illis potest existere, non verò in fictionibus & chymeris.

Urgetur: Ergò Deus etiam potest existere in cœcitate cæterisque privationibus & negationibus. R. negando illatum. Ratio disparitatis est, quia cœcitas est hujus naturæ & spatium est alterius naturæ, seu quia hoc est hoc, & illud est illud, nam, sicut cœcitas non tollitur per aliquam aliam formam, quàm per visum & non per lucem, nec per colorem vel calorem, sic neque tollitur per positionem alicujus substantiæ, econtrà spatium est hujus naturæ, quòd sit capax recipiendi in se quamlibet substantiam, sive spiritualem, sive corpoream.

QUÆSTIO III.

An detur vel dari possit vacuum?

Non quæro de vacuo, quòd reperitur in domibus & Conventibus fratrum minorum, nam ibi esse & debere esse postulat ratio. Status illius, nec denique de vacuo quocunque alio in sensu morali, aut metaphorico, quòd dicitur solemus, helluones evacuarè scyphos, Epulones voraces scutellas &c. Sed de vacuo in Physica acceptione, in qua describitur, quòd sit locus carens corpore quantitativo, aptus tamen repleti, quòd non est aliud, quàm spatium, quòd in se corpus non habet, aptum tamen est, ut tale inter se recipiat & inter latera sua distantia. De hoc ergò vacuo quæritur, an defectò detur vacuum? an verò dabile sit, tam in ordine ad potentiam naturalem, quàm in ordine ad potentiam supernaturalem? in qua materia ita aliqui in sensu suo abundant, ut nihil de vacuo scire velint, inter quos est aliquis Recentior Renatus Des Cartes: alii econtrà putant & naturaliter defectò vacuum dari. Attamen

Dico I. Defectò naturaliter non datur vacuum. Hæc est in Scholis communior contra nonnullos gloriosulos, qui sese experientia oculari demonstrasse gloriantur. Verum Probatur